

Sygn. akt I PK 132/11

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa S. S.

przeciwko B. P. i J. S.

o odprawę i odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 lutego 2012 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 25 marca 2011 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 marca 2011 r., Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki S. S. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 sierpnia 2010 r., w sprawie przeciwko pozwanym B. P. i J. S. o odprawę i odszkodowanie.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego powódka wniosła skargę kasacyjną, w której wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniła powołaniem się na nieważność postępowania związaną z tym, że "w składzie Sądu Apelacyjnego, który wydawał zaskarżone orzeczenie zasiadał Sędzia podlegający wyłączeniu z mocy ustawy, zgodnie z art. 48 pkt 5 k.p.c., bądź który to Sędzia co najmniej winien zawiadomić Sąd o zachodzącej podstawie swego wyłączenia i wstrzymać się od udziału w sprawie stosownie do treści art. 51 k.p.c., a w drugim przypadku w składzie Sądu

Okręgowego (Y) zasiadała Sędzia, która to również orzekała w sprawie o to samo roszczenie w Sądzie drugiej instancji (sygn. akt ... Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych)". Drugą z powołanych przez skarżącą okoliczności mających uzasadnić przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania było nieustanowienie dla powódki adwokata lub radcy prawnego z urzędu, mimo że "taka potrzeba istniała ze względu na oczywistą nieporadność powódki", wobec czego doszło do naruszenia art. 117 § 5 w związku z art. 5 k.p.c. Powódka wniosła o uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego i poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zdaniem powódki, w sprawie najprawdopodobniej doszło do nieważności postępowania, gdyż w składzie Sądu Apelacyjnego, który wydał zaskarżone skargą orzeczenie, zasiadał sędzia podlegający wyłączeniu z mocy art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. (z mocy prawa), bądź też sędzia, który powinien przynajmniej zawiadomić Sąd o zachodzącej podstawie swego wyłączenia i wstrzymać się od udziału w sprawie w myśl art. 51 k.p.c.

Sąd Najwyższy tych zarzutów nie podziela. Przede wszystkim należy stwierdzić, że podstawą przyjęcia skargi kasacyjnej z uwagi na nieważność postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) jest wyłącznie nieważność postępowania przed Sądem drugiej (a nie pierwszej) instancji, czyli w rozpoznawanej sprawie przed Sądem Apelacyjnym (przykładowo wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1998 r., II CKN 600/97, OSP 1999 nr 3, poz. 58, z glosą W. Broniewicza; z dnia 23 czerwca 2009 r., III UK 16/09, LEX nr 518055 i z dnia 22 lipca 2009 r., I UK 63/09, LEX nr 529764 oraz postanowienia z dnia 17 lutego 2004 r., III CK 38/04,

LEX nr 172804; z dnia 13 sierpnia 2003 r., V CK 218/03, LEX nr 365067; z dnia 24 maja 2007 r., V CSK 62/07, LEX nr 442605 i z dnia 16 listopada 2006 r., II CSK 177/06, LEX nr 445245). W sprawie brak jest podstaw przyjęcia nieważności postępowania odwoławczego, gdyż w składzie orzekającym Sądu drugiej instancji nie brał udziału sędzia wyłączony z mocy ustawy. Zgodnie z art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c., sędzia jest wyłączony z mocy ustawy w sprawach, w których w instancji niższej brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia, jak też w sprawach o ważność aktu prawnego z jego udziałem sporządzonego lub przez niego rozpoznanego oraz w sprawach, w których występował jako prokurator. Wyrok Sądu Apelacyjnego, od którego powódka wniosła skargę kasacyjną, został wydany w składzie SSA J. P. (przewodniczący, sprawozdawca), SSA K. B. oraz SSA M. P. W takim razie do nieważności postępowania z przyczyn podanych przez powódkę mogłoby dojść wyłącznie, gdyby okazało się, że którykolwiek z wymienionych sędziów wyrokował w tej samej sprawie w Sądzie Okręgowym (sądzie pierwszej instancji). Tymczasem wyrok Sądu Okręgowego z dnia 12 sierpnia 2010 r., który był przedmiotem kontroli Sądu Apelacyjnego, został wydany jednoosobowo przez SSO E. K. Z tego względu nie może być mowy o nieważności postępowania odwoławczego z przyczyn wskazanych w art. 379 pkt 4 w związku z art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c.

Sąd Najwyższy zauważa, iż sędzia M. P. (wówczas jako sędzia Sądu Okręgowego) uczestniczył w wydaniu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 24 października 2001 r. (sądu drugiej instancji). Jednak dotyczyło to innej (poprzedniej) sprawy w ujęciu procesowym niż rozpoznawana. Tymczasem wyłączenie sędziego, o którym mowa w art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. dotyczy jedynie orzekania przez tego samego sędziego w tej samej sprawie. Zatem to, że w poprzedniej sprawie, która toczyła się pomiędzy tymi samymi stronami, orzekał sędzia M.P. biorący udział w wydaniu przez Sąd Apelacyjny orzeczenia objętego skargą kasacyjną, nie stanowi przesłanki nieważności postępowania odwoławczego.

Nietrafnie też powódka powołuje się na nieważność postępowania apelacyjnego, gdyż "w składzie Sądu Apelacyjnego, który wydawał zaskarżone orzeczenie zasiadał Sędzia..., który co najmniej winien zawiadomić Sąd o zachodzącej podstawie swego wyłączenia i wstrzymać się od udziału w sprawie

stosownie do treści art. 51 k.p.c. Nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. dotyczy bowiem tylko udziału sędziego wyłączono z mocy ustawy, a nie podlegającego wyłączeniu na wniosek. Takiego zarzutu nie można ponadto rozpoznawać w kategoriach oczywistego, rażącego naruszenia przepisów proceduralnych przez Sąd drugiej instancji, skoro powódka nawet nie przedstawiła stosownego wyводу, z którego wynikałaby taka oczywistość, a zwłaszcza potwierdzającego tezę, że sugerowane uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy w Sądzie Apelacyjnym. Z analogicznych względów na uwzględnienie nie zasługuje zarzut dotyczący nieustanowienia dla powódki zawodowego pełnomocnika procesowego, zwłaszcza że w postępowaniu apelacyjnym powódka w ogóle nie złożyła wniosku w tym przedmiocie.

Z powołanych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.